

TULEVAISUUSKESTÄVÄÄ OSALLISUUTTA TEKEMÄSSÄ: MUODOISTA JA MERKITYKSELLISYYDESTÄ

13.3. klo 9-10.30

Minna Halonen
Johanna Leväsluoto
Kaisa Lähteenmäki-Smith
Tiina Tuominen
VTT Future-Proof Societies -tiimi

Työpajan ohjelma

- 8.45 Linjat auki
- 9.00 Tervetuloa! Agenda ja lyhyt johdanto tulevaisuuskestävyyteen
- 9.10 **Näkökulma 1: Autenttinen osallisuus tulevaisuuskestävyyden osatekijänä**
Tiina Tuominen ja Minna Halonen
- 9.20 Keskustelu: hyvät kokemukset ja vinkit toisille
- 9.45 **Näkökulma 2: Osallisuus vaikuttavuuden edellytyksenä**
Johanna Leväsluoto ja Kaisa Lähteenmäki-Smith
- 9.55 Keskustelu: hyvät kokemukset ja vinkit toisille
- 10.20 Lopuksi: viestejä käytäntöön vietäväksi
- 10.30 Tilaisuus päättyy

Mitä on tulevaisuuskestävyys ja sitä tukeva vaikuttavuuden johtaminen?

1. **Tulevaisuuskestävä päätöksenteko** säilyttää tulevien sukupolvien mahdollisuuden hyvinvointiin
2. Laaja-alainen näkemys **päätösten** taustalla
3. Päätösten vaikutusten ymmärtäminen lyhyellä ja **pitkällä aikajänteellä**
4. Systeminen ja kokonaisvaltainen kuva vaikutuksista **taloudelliset, sosiaaliset ja ympäristönäkökulmat** huomioiden
5. Toimenpiteiden johtaminen visionäärisesti yhdessä **monien eri toimijoiden kanssa**

Lähde: Minna Halonen, Johanna Leväsluoto,
Kaisa Lähteenmäki-Smith, Tiina Tuominen, 13.3.2024
VTT Future-Proof Societies -tiimi

Mitä muutosta/toimijuutta osallisuuden vahvistaminen edellyttää?

Näkökulma 1. Autenttinen osallisuus tulevaisuuskestävyyden osatekijänä

Minna Halonen ja Tiina Tuominen

- Vaikuttava ja merkityksellinen eli **autenttinen osallisuus** = kansalaisille parempia vaikutusmahdollisuuksia
  - viittaa todelliseen ja merkitykselliseen osallistumiseen tai osallistumisen mahdollisuuteen, joka perustuu **rehelliseen haluun kuunnella ja hyväksyä** ihmisten erilaiset näkemykset, kokemukset ja identiteetit
- Edellyttää ajattelumallin muutosta organisaatioissa ja yhteiskunnassa: uskalla luovuttaa valtaa!
  - Edellytyksenä epävarmuuden sietokyky
  - Autenttinen osallisuus tulevaisuustyöskentelyssä

Epävarmuuden sietokyky autenttisen osallistamisen mahdollistajana

Lähde: Minna Halonen, Johanna Leväsluoto, Kaisa Lähteenmäki-Smith, Tiina Tuominen, VTT Future-Proof Societies -tiimi "Avoin hallinto" -verkosto, 13.3.2024

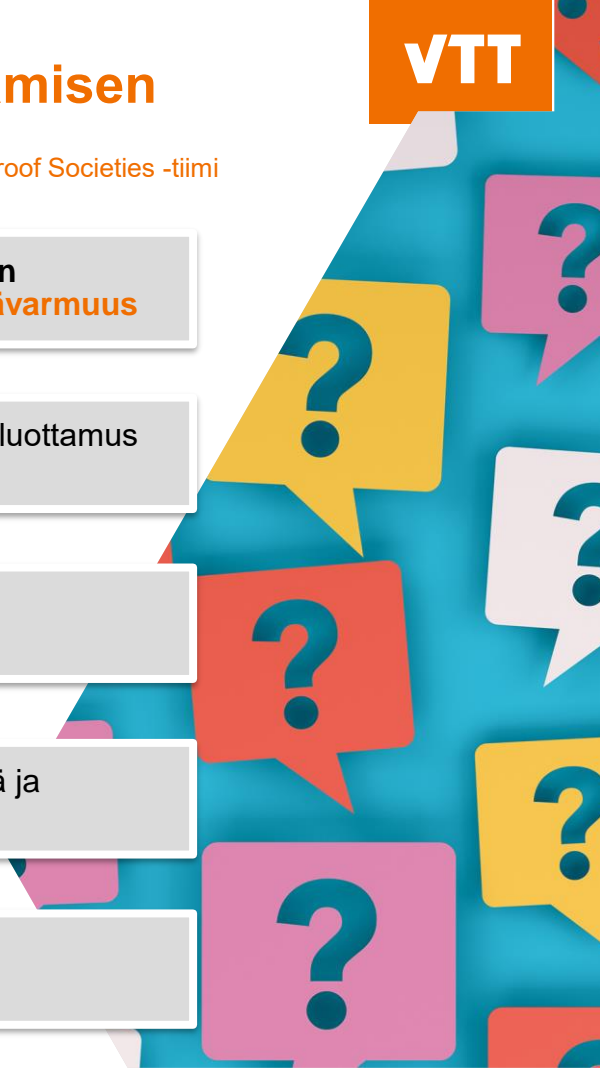
Osallistaminen = vapaaehtoista omien vaikutusmahdollisuuksien luovuttamista/jakamista toisille → vaatii kykyä hyväksyä etenemisen epävarmuus

1. Asenteena: Rohkeus hyödyntää myös epämukavia huomioita ja polkuja & luottamus toisiin ihmisiin

2. Menetelmänä: ennakkoluuloton vuorovaikutuksen tapa

3. Päätöksenteossa: uusien ja epävarmojen totuuksien kannattelu sisäisessä ja ulkoisessa päätöksentekoprosesseissa

VAIKUTTAVUUS

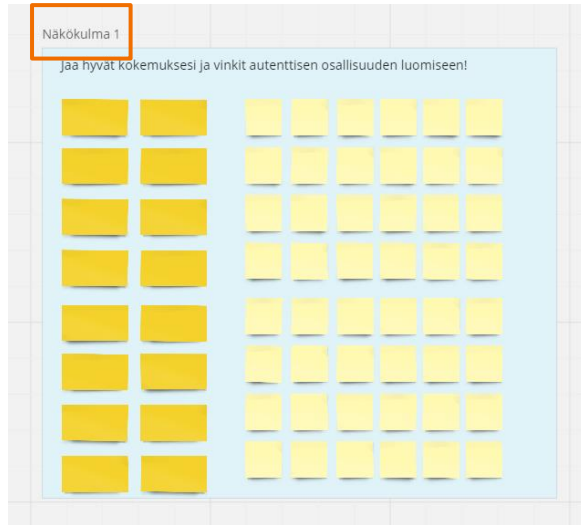
Osallisuus tulevaisuustyöskentelyssä

1. Ei ole varmaa tietoa tulevaisuudesta & tulevaisuus kuuluu kaikille, joten osallisuus on:
  - Itseisarvo tulevaisuustyöskentelyssä
  - Edellytys inklusiivisten ja kestävien tulevaisuuksien luomisessa
2. Autenttinen osallisuus mahdollista huomioimalla mm.
  - Osallistujien moninaisuus, luovuuden ruokkiminen
  - Avoin ja turvallinen keskusteluilmapiiri, valtasuhteiden purkaminen
3. Osallisuuden merkitys konkretisoituu:
  - Tulevaisuustyöskentelyn tuloksissa ja käytäntöönpanossa
  - Osallistujien yksilöllisessä kokemuksessa ja sen mahdollisissa seurauksissa

Keskustelu näkökulmasta 1

- **Jaa hyvät kokemuksesi ja vinkit** autenttisen osallisuuden luomiseen!

- **Miro**
- **n. 5 min yksilötyöskentely**
- **Yhteinen keskustelu**

Näkökulma 2. Osallisuus vaikuttavuuden edellytyksenä

Johanna Leväsluoto ja Kaisa Lähteenmäki-Smith

- Osallisuus on sisällytettävä vaikuttavuuden kokonaiskuvaan, kokonaiskuva rikastaa yksilö- ja tiiminäkökulma, osaamisen ja kyvykkyyden vahvistaminen ja yhteiskehittämisen menetelmät.
  - Tulevaisuuden näkökulmat on huomioitava koko toimintapolitiikan syklissä, agendan muodostamisesta käytännön linjauksiin, palvelujen kehittämiseen, toimeenpanoon ja seurantaan.
- Julkisen sektorin ammattilaiset, viranhaltijat ja heidän verkostonsa ovat itsessään merkittävä muutosvoima ja vaikuttavuuden edistäjä, mutta tämä edellyttää kyvykkyyksiä ja yhteisluomisen mahdollistamista arjessa.
  - Osaaminen, kyvykkyydet, uudet menetelmät ja näkökulmat rikastavat kuvaa ja lisäävät kiinnostusta. On mentävä sinne, missä tulevaisuuden tekijät ovat, puhuttava kielellä jota he osaavat ja asioista, jotka heitä koskettavat. Yhteisluominen ja -kehittäminen voivat olla osa tätä valikoiman laajennusta.

Yhteiskehittäminen vaatii uudenlaista ajattelua ja tukea muutokseen

- Yhteiskehittäminen ja osallisuus pitää tulla organisaation **arvoksi**, jota edistetään useita tasoja ja kanavia pitkin.
- Pitää kasvattaa ammattilaisten ja johdon **osaamista** siinä, miten yhteiskehitetään käyttäjien kanssa. Toimijuuden uudelleen ajattelu.
  - Johdon rooli on merkittävä, koska ammattilaisille pitää antaa mahdollisuuksia ja tilaa oppia uutta roolia yhteiskehittäjänä.
  - Vaatii myös käyttäjiltä uudenlaisen roolin ottamista. Kuinka tukea heitä tässä muutoksessa?
- ➔ Ammattilaisten pitää sekä muuttaa omaa rooliaan että myös auttaa käyttäjiä uuden roolin omaksumisessa.
- Muutos on haasteellista
  - Kannattaa lähteä liikkeelle kohtuullisen helposta kohteesta.
  - Käyttäjät, joilla on kyvykkyyksiä ottaa uusi rooli itselleen.
- ➔ Tämän jälkeen laajentaa muihin osa-alueisiin.

Miten ruokkia rohkeutta vuorovaikutukseen?

(Ks. [Ilmiölähtöisen suunnittelun työkalupakki - Sitra; Oivalluksia-ja-ratkaisuehdotuksia-Koostekolmen-haastekimpputyön-tuloksista-Kestävä-kaupunki-ohjelmassa-2022-2023.pdf](#))

1. Suurimpina esteinä usein tunnistettu siilo- ja sektorirajat ja etäisyys ihmisten (erityisesti nuorten ja lasten) arkeen. **On asetettava toisen asemaan ja tunnistettava mikä meitä yhdistää** (~ennakoiva ja nöyrä hallinta).
2. Osaamista on kuitenkin runsaasti, sekä formaalia että informaalimpaa. Kukin on oman osaamisensa ja ajattelunsa paras asiantuntija ja **vertaisyhteisön tuella saadaan paljon aikaan**. Ja jos et löydä sopivaa verkostoa, rakenna se.
3. Ilmiölähtöisyys avaa uusia näkökulmia – hae niistä inspiraatiota, ne ovat myös oiva väline **moninäkökulmaisen vaikuttavuuden näkyväksi tekemiseksi**.

Keskustelu näkökulmasta 2

- Jaa hyvät kokemuksesi ja vinkit **yhteiskehittämiseen ja siilorajat ylittävään osallisuuden vahvistamiseen!**
- Jaa hyvät kokemuksesi ja vinkit **osallisuuden huomioimiseksi vaikuttavuuden seurannassa, arvioinnissa ja johtamisessa!**

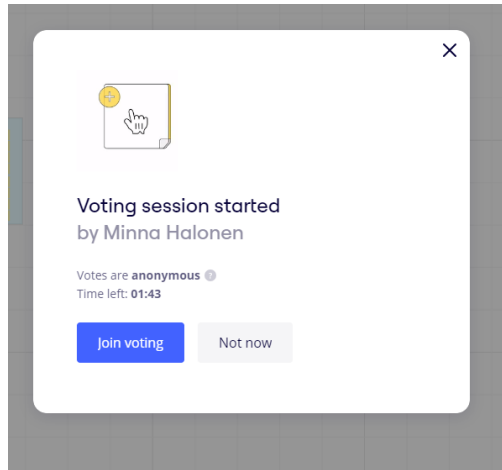

- **Miro**
- **n. 5 min yksilötyöskentely**
- **Yhteinen keskustelu**

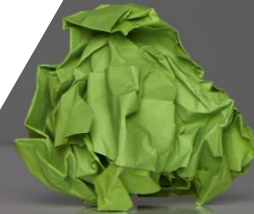

Lopuksi

- Äänestä itsellesi hyödyllisin vinkki Mirosta!

- 5 vinkkiä/osallistuja
- 5 min

bey⁰nd

the obvious

Minna Halonen
Johanna Leväsluoto
Kaisa Lähteenmäki-Smith
Tiina Tuominen

VTT Future-Proof Societies -tiimi

etunimi.sukunimi@vtt.fi

Viitteitä

- Ilmiölähtöisen suunnittelun työkalupakki - Sitra
- Oivalluksia-ja-ratkaisuehdotuksia-Kooste-kolmen-haastekimpputyön-tuloksista-Kestävä-kaupunki-ohjelmassa-2022-2023.pdf
- Arnstein, S. R. (1969). A Ladder Of Citizen Participation. *Journal of the American Institute of Planners*, 35(4), 216–224. <https://doi.org/10.1080/01944366908977225>
- Dudau, A., Stirbu, D., Petrescu, M., & Bocioaga, A. (2023). Enabling PSL and value co-creation through public engagement: a study of municipal service regeneration. *Public Management Review*, 1–28. <https://doi.org/10.1080/14719037.2023.2203148>
- Engen, M., Fuglsang, L., Tuominen, T., Sundbo, J., Møller, J. K., Scupola, A., & Sørensen, F. (2021). Conceptualising employee involvement in service innovation: an integrative review. *Journal of Service Management*, 32(5), 702–751. <https://doi.org/10.1108/JOSM-11-2019-0348>
- King, C. S., Feltey, K. M., & Susel, B. O. (1998). The Question of Participation: Toward Authentic Public Participation in Public Administration. *Public Administration Review*, 58(4), 317. <https://doi.org/10.2307/977561>
- Leväsluoto Johanna (2023). Muutos kohti yhteiskehittämistä sosiaali- ja terveydenhuollossa? Väitöskirja, Tampereen yliopisto